

Odrazoval Ježíš některé lidi od následování?

Příběh z Lukášova evangelia (Lk 9,57-62) v sobě skrývá tajemství víry. Co vlastně znamená věřit v Boha? Snad na to nalezneme odpověď v Lukášově evangeliu. Ježíš se v něm setkává se třemi muži. Autor evangelia, Lukáš shrnul tyto tři setkání na jedno místo, ale zdá se nepravděpodobné, že by se situace odehrály za sebou. Patrně tím chtěl podtrhnout nějakou myšlenku. K tomu se ale brzy dostaneme. Nyní pojďme prozkoumat jednotlivé příběhy.

První setkání

Když se Ježíš a jeho učedníci ubírali cestou, řekl mu kdosi (u Matouše se dozvídáme, že to byl zákoník): „Budu tě následovat, kamkoliv půjdeš.“ Čekali bychom, že Ježíš zajásá a nadšeně ho přivítá, ale nestalo se tak. Zdá se, že ho Ježíš spíše odrazuje, když říká: „Lišky mají doupata a ptáci hnízda, ale já nemám, kde bych hlavu složil.“ Ježíš vlastně říká, že nemá nic, nemá kam by hlavu složil, a pokud ho dotyčný bude následovat, bude na tom patrně stejně. Ježíš jasně odkrývá skutečnost, že víra není otázkou momentálního rozpoložení a emocí, ale promyšleným krokem vůle. Víra přináší mnoho radosti, protože život s Ježíšem je životem s někým, kdo nás má rád. Ale někdy může být těžký. To si měl ten člověk uvědomit. Zvláštní je, že se nám nedochovala jeho reakce. Patrně autor nepovažoval za důležité jí uvést, protože to důležité měla být Ježíšova reakce. Hlavní je tedy Ježíšův nárok: Chceš-li mne následovat, musíš opustit kvůli mně všechno a počítej s tím, že někdy to budeš mít těžké.

Druhé setkání

Tohoto (opět bezejmenného) člověka osloví Ježíš sám, s výzvou aby ho následoval. Měl se stát jeho žákem a později pokračovatelem jeho díla. To byl v Izraelském národě takový zvyk. Oslovený muž však Ježíše požádá, aby mu dovolil nejprve pochovat svého otce. Nevíme, jestli otec právě zemřel, nebo jestli je stár a on se o něj chce postarat. Každopádně nám toto vysvětlení připadá logické – Ježíš ho vyzve, on by šel rád, ale cítí povinnost vůči svému otci. Nepostarat se o své rodiče byla v orientě hanebnost a podobně to vnímáme i my dnes. Ovšem Ježíšova odpověď nepřináší porozumění a zní tvrdě: „*Nech mrtvé, ať pochovávají své mrtvé. Ale ty jdi a všude zvěstuj království Boží.*“ Snad se z odpovědi dá pochopit, že dotyčný muž měl bratry, kteří se mohli o otce ve stáří starat. Zdá se, že Ježíš v něm viděl potenciál k poslání zvěstovatele evangelia, ale on sám měl priority jinde.

Třetí setkání

Třetí muž odpovídá, že půjde, ale chce se napřed rozloučit se svou rodinou. Není jasné, jestli je to reakce na Ježíšovu výzvu, nebo jeho vlastní iniciativa. I toto byla přirozená reakce. V orientě bylo zvykem, když někdo byl povolán k nějakému poslání, cestě, nebo změně stavu, rozloučit se nejprve s rodinou. Mohlo jít např. o svatbu dcery. Nevěsta mohla odejít z otcovského domu za svým ženichem daleko. To

mohlo znamenat, že jí rodina už nikdy neuvidí, nebo se neuvidí mnoho let. Stát se žákem významného učitele, nebo proroka, také znamenalo odloučení od rodiny na mnoho let. Prosba osloveného muže se tedy zdá být legitimní, když se chce nejprve rozloučit se svou rodinou.

I zde však Ježíšova odpověď zní tvrdě: „*Kdo položí ruku na pluh a ohlíží se nazpět, není způsobilý pro království Boží.*“ V jeho slovech slyšíme odmítnutí. Proč? V obraze oráče se skrývá pochopení. Když někdo chce vyorat brázdu rovně, musí hledět dopředu. Musí si vybrat nápadný bod v dáli, například výrazný strom a hledět na něj. Pokud se bude neustále ohlížet dozadu, sjede z vytyčeného směru a brázda nebude rovná. Obraz chce říci, že člověk, který opustí nějaký způsob života, který před tím vyhodnotil, jako špatný, vydá se novým směrem, ale pak se ohlíží za tím co opustil, nemůže jít životem rovně.

Jaký byl Ježíš?

O tom, jaký byl Ježíš by se dala napsat kniha. Ježíš byl přímý a říkal věci na rovinu, tak jak jsou. Přímí lidé mohou někdy působit tvrdě, ale nemusí to tak být. Jen nemají rádi zbytečné řeči, které jen zastírají podstatu věci. Nelákají lidi na sliby, aby lidé později zjistili že věci se mají jinak a byli naštvaní, nebo zklamání. S přímým člověkem víte na čem jste. Važme si takových lidí.

Ježíš nebyl tvrdý. Byl velmi laskavý k lidem, kteří byli slabí, nebo jim bylo ubližováno. Měli ho také rádi děti. Děti si neoblíbí tvrdé nepřijemné lidi. Ježíš byl ostrý k lidem, kteří byli např. pokrytci. Ale k dobrým lidem byl mírný a přátelský.

Ježíš někdy lidem odpovídal ne podle jejich slov, ale podle jejich srdce. A tady se dostáváme do oblasti víry. Jako křesťané věříme, že Ježíš viděl do lidského srdce. I my lidé, do jisté míry máme schopnost podle vnějších znaků rozpoznat jakého člověka máme před sebou. Ale Ježíš neposuzoval lidi podle vnějších znaků, ale podle srdce, do kterého měl moc nahlédnout, podobně jako my vidíme do vitríny. Je tedy pravděpodobné, že ti dva oslovení se tak trochu vymlouvali. Ježíš jim byl sympatický, neodmítali ho, bylo jim s ním fajn, ale chtěli si z něho vzít jen to co se jim zdálo pro ně užitečné. Tady však Ježíš ukazuje, že víra je buď všechno, nebo nic. Pokud se lidé vydají na cestu víry a doufají, že Ježíš bude jejich amuletem pro štěstí, mohou být zklamáni. Každý člověk touží po štěstí, ale pokud pojmeme Ježíše, jako bůžka, kterého budeme uctívat a on nám za to bude žehnat, jsme vedle jak ta jedle.

Podobný příběh nalezneme ve Starém Zákoně, v knize I. Královské 19,19-21. Příběh se odehrál přibližně 800 let před Kristem. V té době žil v Izraeli prorok Eliáš. Měl u lidí velkou úctu a byl to člověk přímý a spravedlivý. Bůh mu napověděl, že si má vybrat nástupce a tím se měl stát Eliša. Eliáš k němu přišel, přehodil přes něho plášť a sdělil mu, že ho Bůh povolává, aby se stal jeho žákem a později následovníkem. On mu na to také řekl, že se chce nejprve rozloučit se svými rodiči. Eliáš mu to dovolil, ale kladl mu na srdce, aby nezapomněl na své povolání. Eliša se pravděpodobně rozloučil s rodiči a pak jako dar Bohu obětoval spřežení býků a postroje spálil. Byla v tom hluboká symbolika. Eliša daroval Bohu a lidem to nejcennější, co měl. Odevzdal vše a tím se symbolicky odřízl od dosavadního života. Pak vykročil do nového života a stal se z něho stejně dobrý a známý prorok jako byl Eliáš.

Můžeme symboliky příběhu využít k pochopení. Eliša mohl neposlechnout, nebo

udělat věci, jak se říká, napůl. Mohl se trochu věnovat prorocké službě a trochu orat a vláčet a dělat zemědělské práce. Ale asi cítíme, že by to nebylo ono. Člověk nemůže dobře sedět na dvou židlích a dělat obě věci stejně dobře a se stejným nasazením. Dříve nebo později by pustil to, co by se mu zdálo těžší. A to je ono! Ono, být křesťanem, je někdy zatraceně těžké. A když se člověk vydá na životní cestu, které tak úplně nevěří, dříve nebo později se mu ta cesta zdá příliš těžká a opustí jí. Ježíš chtěl, aby lidé, kteří ho následují, věděli do čeho jdou. Dbal na to, aby to byli lidé, kteří sou si jisti, že jdou správným směrem a přijali tu cestu celým srdcem. Polovičatost je k ničemu. Ježíši nikdy nešlo o počty učedníků. Neřešil kolik jich přibilo. To důležité pro něho bylo, aby byli rozhodnutí jít za ním s upřímným srdcem. První křesťané – apoštolové nadělali spoustu kopanců, někdy se chovali hloupě, jindy ješitně. Ale šli za Ježíšem, protože někde uvnitř srdce cítili, že to je ta pravá cesta, po které chtějí jít. Nebyli s ním kvůli prospěchu, až na jediného – Jidáše, který ho zradil. Většina jeho apoštolů za novou víru zaplatila životem. Ale ti muži věděli, proč věří a věřili ve správnost své životní cesty.

Pravá víra znamená dát kormidlo svého života do rukou kapitánu Ježíši Kristu. Dát mu vše a důvěřovat, že loď mého života je v nejlepších rukách. Věřit v Boha znamená neudělat si z něho automat na plnění snů a přání. V životě nemůžeme mít vše co si přejeme, ale jako křesťané věříme, že nám Bůh dává vše co potřebujeme a často mnohem více. Věříme, že se nemůžeme vyhnout těžkým časům, ale také věříme, že i v těch těžkostech nám pomáhá Bůh. A je to nejen víra, ale naše zkušenost.

A tak když za Ježíšem přišel člověk, který ho chtěl následovat, ale nebyl vnitřně cele rozhodnutý, Ježíš mu řekl: Nenásleduj mne napůl, ale naplno. Do cíle se nedá dojet napůl. Hora se nedá zdolat napůl. Závod se nedá vyhrát jen napůl. A život se také nedá žít jen napůl. Vše co děláš nedělej napůl, ale naplno.

Tomáš Trávníček